

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

30 augusti 2002

YTTRANDE

Dnr: 6-9-02

Riksgäldskontorets rapport ”Förutsättningar för en effektivare hantering av statens risktagande genom garantier”

(Dnr Fi2001/2871)

Sammanfattning

Konjunkturinstitutet har i princip ingenting att invända mot de förslag som lämnas i rapporten. Vi lämnar här endast några kommentarer på den del av rapporten som berör konsekvenserna på de takbegränsade utgifterna i statsbudgeten samt redovisningen av statens garantiåtaganden. Angående utgiftstaket så anser Konjunkturinstitutet att det behövs ett beslutsunderlag för Riksdagen om, och i så fall i vilken utsträckning, utgiftstaken ska justeras vid en övergång till en ny princip för avgiftssättning. I det fortsatta arbetet med att utveckla redovisningen av garantiåtaganden anser Konjunkturinstitutet att det är angeläget att risken analyseras i förhållande till konjunkturläget och andra statliga utgifter, i syfte att få en helhetsbild av statens finanser.

Principer för avgiftssättning

Den statliga garantimodellen innefattar ett krav på avgift motsvarande statens ekonomiska risk. Avgiften ska betalas av garantitagaren eller täckas via anslag på statsbudgeten. Riksgäldskontoret föreslår att avgiften ska sättas med utgångspunkt i vad en privat garantigivare skulle begära för att ställa ut motsvarande garanti (nedan kallad marknadsmässig avgift). Det innebär att den nuvarande självkostnadsprincipen ändras.

Den föreslagna principen om marknadsmässig värdering som norm bidrar till en ökad grad av bruttoredovisning av utgifter i statsbudgeten och möjliggör jämförelser mellan statliga garantier och direkt stöd till en verksamhet för att köpa motsvarande tjänst på marknaden. Som rapporten påpekar skulle marknadsmässiga avgifter ge högre utgifter under utgiftstaket, med en given mängd garantier, samtidigt som den finansiella ställningen i garantireserverna troligen skulle förbättras. Utan andra åtgärder minskar därmed utrymmet för andra utgifter under utgiftstaket, dvs. budgeteringsmarginalen krymper.

Konjunkturinstitutet delar rapportens syn att det ger en bättre styrning av statens resurser om garantier i budgetberedningen inte uppfattas som billigare än direkt stöd enbart på grund av bokföringstekniska skäl. Det saknas dock en diskussion av hur effekterna på budgeteringsmarginalen vid övergång till ett nytt system ska behandlas. En förändring av redovisningsprincipen av utgifterna förändrar utfallet av redan beslutad statsbudget. I rapporten saknas en kvantitativ bedömning av hur mycket en ändring av principen för avgiftssättning skulle påverka utgifterna under utgiftstaket, allt annat lika. En sådan bedömning behövs inte bara för att få en uppfattning om problemets storlek utan även för att, om marknadsmässiga avgifter införs, frågan om redan fastställda utgiftstak ska justeras eller ej kan bli aktuell. De utgiftstak som fastställts har beslutats av Riksdagen utifrån de regler som gällde då. Utfallet av statsbudgetens takbegränsade utgifter i förhållande till taken har blivit en viktig indikator på finanspolitiken, speciellt graden av "stramhet" i budgetprocessen.

Konjunkturinstitutet stödjer sammanfattningsvis förslaget att budgetlagen bör ändras så att en marknadsmässig avgift ska tas ut för statliga garantier. Om fastställda utgiftstak ska justeras vid övergången till en ny modell för en sådan förändring av principen för avgiftssättning bör däremot utredas vidare och klargöras.

Redovisning av statens garantiåtaganden

Konjunkturinstitutet stödjer även rapportens förslag om att inrätta en samordningsfunktion med syfte att utveckla en samlad riskredovisning för statens portfölj av garantier. I perspektivet av en latent statsskuld är det angeläget att få en uppfattning om storleken på de totala garantiåtagandena och möjliggöra en riskanalys. Som rapporten nämner så är statens utgifter för garantiåtaganden troligen i hög grad konjunkturberoende och risken för större utgifter kan vara hög då statsbudgeten redan är hårt ansatt. I det fortsatta arbetet med att utveckla redovisningen av garantiåtaganden anser Konjunkturinstitutet att det är angeläget att risken analyseras i förhållande till konjunkturläget och andra statliga utgifter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ingemar Hansson efter föredragning av Tomas Forsfält.

Ingemar Hansson

Tomas Forsfält